

VALGPROGRAM 2015-2019

STAVANGER

miljøpartiet
de grønne

SKAPERKRAFT OG TRIVSEL I STAVANGER

Miljøpartiet De Grønnes mål er et medmenneskelig samfunn i økologisk balanse. Økonomien skal underordnes sunne økologiske prinsipper og fremme fred og rettferdighet både lokalt og globalt. Livskraftige lokalsamfunn, i hovedsak basert på lokale ressurser, er en forutsetning for å nå målet.

I Stavanger har vi det godt og det skal vi fortsette med! Gjennom et halvt århundre har vi nytt godt av det sorte gullet, og vi har fått økt velstand. Men har vi forstått konsekvensene av festen?

Vi vet at det ikke kan vare. Det er dagens klimasituasjon et klart eksempel på. Foran oss har vi store utfordringer. Kan vi klare å ta i bruk de samme kloke hodene og hjertene til utvikling av en bærekraftig framtid?

Vi vet vi må skaffe nye bein å stå på – og det haster. Omstillingen må begynne nå. Miljøpartiet De Grønne går inn for en bærekraftig framtid hvor enkeltmennesket trives og er i balanse med lokalsamfunnet – og hvor lokalsamfunnet er i god balanse med det globale samfunnet.

Vi er én menneskehet. Vi har en planet vi må ta vare på. Det fortjener barna og barnebarna våre. Vi vil at de skal kunne se tilbake og vite at det var noen som tok ansvar for trivsel og gode livsvilkår.

**MILJØPARTIET DE GRØNNE VIL BIDRA TIL Å GJØRE
STAVANGER TIL EN BÆREKRAFTIG BY.**

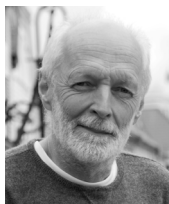
Vi vil ivareta en helhetlig tankegang.

Vi vil ta vår del av ansvaret for de globale utfordringene.

Bli en del av Stavangers framtidsvisjon du også!

TOPP SEKS KANDIDATER

1.

Torfinn Ingeborgrud

Alder: 59 år

Stilling: Universitetslektor UiS.

Representant i bystyret i perioden 2011-2015.

Torfinn er spesielt opptatt av klima, transport, jordbruk, barnehage og oppvekst.

2.

Michelle Helmersen Flagstad

Alder: 22 år

Stilling: Student.

Michelle er opptatt av kultur, opplevelser og et bærekraftig samfunn. Hun ønsker at Stavanger skal være en klimavennlig, frisk og grønn by med fokus på livskvalitet.

3.

Susanne Heart

Alder: 45 år

Stilling: Gründer og daglig leder

Susanne er spesielt opptatt av bærekraftig næringsutvikling, ren mat, helhetlig helse, digitale rettigheter og et varmere samfunn.

4.

Kjetil Endresen

Alder: 30 år

Stilling: Bibliotekfullmektig

Kjetil er opptatt av lokaldemokrati, frivillighet, jordvern og grønn byutvikling.

5.

Daria Maria Johnsen

Alder: 31 år

Stilling: Sosionom.

Engasjert i psykisk helse, oppvekst og levekår, innvandring og integrering. Jobber for et sunnere Stavanger hvor vi har tid til hverandre og til å verne om og nyte vår vakre natur.

6.

Svein Skjæveland

Alder: 38 år

Stilling: Geodatakonsulent

Som fagforeningsmann er Svein opptatt av arbeidsmiljø og arbeidsrettigheter, men også naturvern, friluftsliv og familiepolitikk.

EN GOD BY Å BO I

Stavanger skal være en by for grønn, kreativ og moderne utvikling. Samtidig må vi bevare og vedlikeholde vår historiske identitet som en 900 år gammel middelalderby. Byen skal være levende og pulserende med et rikt kultur- og opplevelsestilbud, og sosiale møteplasser for alle. Økt satsning på kollektivtrafikk og sykkel skal gjøre det enkelt å leve uten bil. Slik vil vi bidra til reduserte utslipp og samtidig bedre luftkvaliteten og naturmiljøet i byen.

Vi tror på et Stavanger hvor vi bor tett, men godt. En by med et mylder av trivelige fellesområder som parker, lekeplasser, scener, kulturstier og hinderløyper. Levende miljøer med parker, frukttrær og bærbusker. Parsellhager der vi kan dyrke egne grønnsaker. Grønne og dyrkbare tak der det er mulig. Dette vil forbedre både luft, trivsel og biologisk mangfold.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Verne friområder, matjord og dyrkbar jord.
- Gjøre det naturlig og lettvinnt å velge kollektivtransport og sykkel.
- Legge til rette for fortetting i sentrale strøk av byen.
- Utvide antallet grønne lunger for bedre trivsel og folkehelse.
- Etablere flere gågater og gatetun.
- Etablere enveiskjørte gater på Våland, Storhaug og Vestre Platå for å få plass til gatetun, sykkelfelt og bredere fortau.

- Sikre større andel nyttevekster som frukttrær og bærbusker i kommunens grøntanlegg.
- Legge til rette for opplevelser og turer langs sjøen.
- Regulere cruisetrafikken for å unngå at de største skipene legger til innerst i Vågen.
- Gjøre kommunens målsetting om å kutte klimautslipp med 20% sammenlignet med 1991 førende for alle politiske vedtak.
- Utrede muligheten for grønne tak på nybygg og bygg som oppgraderes. Dette vil bedre luftkvaliteten, fremme arts mangfold av insekter og fugler og redusere belastningen på avløpssystemet ved styrtregn.
- Foreta en grundig gjennomgang av alle kommunale områder med sikte på å bedre tilgjengelighet, atkomst og sikkerhet for alle og spesielt for funksjonshemmede.
- Gjøre Torget og Nytorget til sosiale og trivelige oppholdssteder.
- Redusere parkeringsnormen i sentrum.
- Bevare trehusbebyggelsen og middelaldermuren på Nytorget, samt bevare og videreutvikle bebyggelsen i Pedersgata og Løkkeveien.
- Jobbe for at Trehusbyen Stavanger skal komme inn på FNs World Heritage-liste, og praktisere totalforbud mot riving av trehus med tømmerkjerne.

NY GRØNN NÆRINGSOPTIMISME

Vi tror på et fornybart samfunn. Omstillingen må skje nå fordi fossildominert næringsvirksomhet forårsaker klimakrisen, og fordi vi trenger større bredde i regionens næringsliv. Vi tror på Stavanger som et senter for forskning og utvikling av framtidsrettede bærekraftige modeller for samfunnet og verden. I Stavanger og Norge har vi tjent oss rike på å utvinne og eksportere global oppvarming. Det gir oss både en moralsk plikt og økonomisk kapasitet til å gjennomføre nødvendige bærekraftige omveltninger i samfunnet. Vårt mål er at Stavanger skal være et av de beste eksemplene i verden på en bærekraftig by for fremtiden.

Vi ønsker at det opprettes en stiftelse, som ingen eier og som ikke har profitt som formål. Stiftelsen skal ha fokus på å støtte og gjennomføre innovasjon, utvikling og deling av nye og bærekraftige modeller og metoder for samfunnet innen energi, utdanning, helse, transport, mat og trivsel. Vi vil tiltrekke oss engasjerte forskere og innovatører fra hele verden som vil være med på å gjennomføre dette. Dette vil bidra til å skape nye bærekraftige selskaper med mange arbeidsplasser og nye næringsbein å stå på. Vi vil at spesielt oljenæringen skal bidra med midler inn i stiftelsen.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Støtte utvikling som kan gjøre sol, vind, bølger og organisk materiale om til vårt nye energi-eventyr.
- Melde kommunen ut av fossilfokuserte Greater Stavanger og bruke disse millionene i organisasjoner med næringsomstilling som hovedfokus.
- Legge forholdene godt til rette for gründere og bedrifter innen bærekraftig energi og matproduksjon.

- Innføre kommunal støtte til installasjon av solstrømanlegg for å få i gang dette markedet.
- Sørge for kontinuerlig søkelys på energisparing og effektivisering i kommunale bygg.
- Gjøre Stavanger til en pådriver i den nasjonale satsingen på offshore havvind.
- Sette i gang satsning på økoturisme med attraksjoner som trehusbyen, fjordene, øyhopping, sykling og vandring i naturskjønne omgivelser.

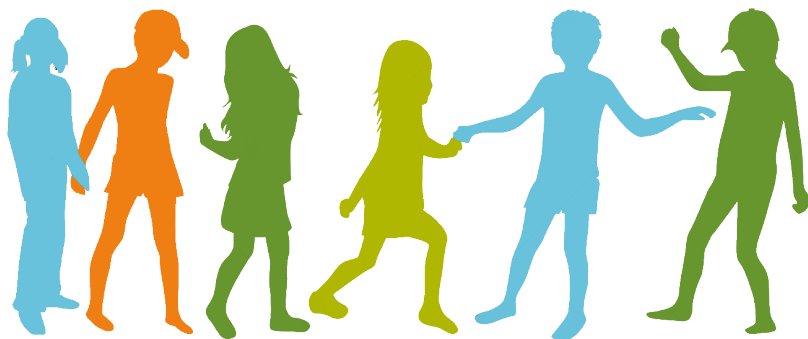
BARN FOR FREMTIDEN

Vi tror på en skole som ser hele mennesket, og som gir lærerne tillit og tid til hver enkelt elev. Vi ønsker at skolen skal stimulere barnas evne til å møte verden med en helhetlig tankegang. Dette kan gjøres ved å legge vekt på praktisk egenerfaring. Vi tror på å gi læreren status som en av våre aller viktigste yrkesgrupper. Vi tror på flotte, grønne omgivelser for ungene våre i skolen og i barnehagen.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Gi lærerne mer tillit ved blant annet å minimalisere omfanget av standardiserte tester.
- Støtte skolearrangementer som legger vekt på empati, demokrati, etikk og konfliktløsning.

- Legge til rette for skolehager, dyrehold og mer opplæring utenfor klasserommet.
- Etablere leksefri skole i Stavanger.
- Etablere forsøksprosjekt i skolen med servering av varm mat.
- Begrense klassestørrelsen i grunnskolen til 20 elever.
- Betydelig styrke undervisningen i mat og helse.
- Jobbe for at barnehager skal være i gangavstand til hjemmet, vi sier JA til kortreiste barn.
- Prioritere at søsken får plass i samme barnehage, og arbeide for løpende opptak etter at barnet har fylt 1 år.
- Øke pedagogtettheten i barnehagene.
- Legge til rette for naturbarnehager og øke andelen økologisk mat i barnehagene.
- Gi flest mulig barnehager mulighet for dyrehold.

MILJØ OG FORBRUK

Vi tror på en positiv endring av forbruksvaner til det beste for miljøet og balansen på planeten. Vi tror på en snuoperasjon i forbruket til det beste for klima, arts mangfold og menneskene selv. Et sunt og rent naturmiljø er avgjørende for trivsel og helsen. Derfor ønsker vi løsninger som fremmer aktivitet som ikke krever økt forbruk. Vi vil også at utslipp og bruk av gift i ulike sammenhenger skal stanses. Vi vil ha et Framtidsombud som kan gi barna våre en kraftig stemme.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Innføre et kommunalt Framtidsombud som kan fremme kommende generasjoners saker.
- Redusere antallet kommunale flyreiser fra Sola. Vi vil at kommunens politikere går foran som et godt eksempel ved å velge kollektivtransport og videokonferanse fremfor fly.
- Inspirere innbyggerne til å velge andre transportmidler enn fly.
- Forby plastposer.
- Innføre restriksjoner for bruk av utendørs varmelamper.
- Støtte etablering av lånesentraler og ulike bytte- og dele-sirkler for å begrense forbruk.
- Gå over til giftfri bekjempelse av rotter og uønsket vegetasjon.
- Utplassere flere drikkefontener i sentrumsområdet og på offentlige steder som folk kan fylle drikkeflaskene sine med. Gjøre Stavanger til første by i Norge som ikke selger vann på flaske.

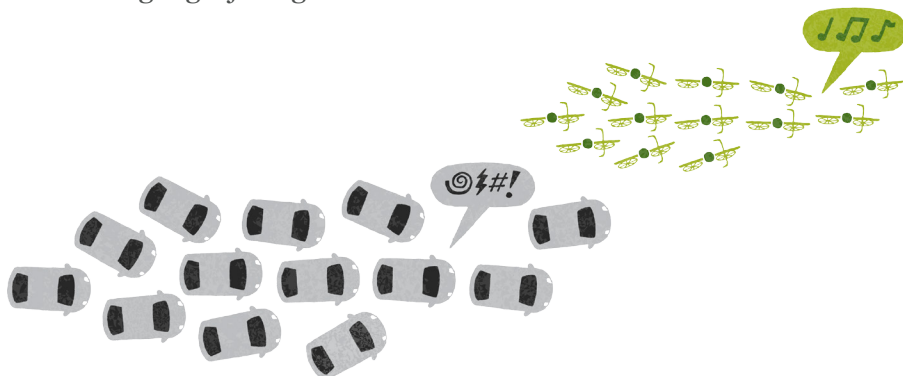
GRØNN TRANSPORT

Vi tror på en by hvor fotgjengere, syklistar og kollektivtrafikk dominerer. En by hvor lufta er ren, uten bråk og stress fra biltrafikk. Vi tror på Stavanger som en sykkelkommune, og vil gjøre sykkel til det beste valget for så mange som mulig. Å legge til rette for sykling fremmer helse og glede og kutter utslipp og køer, og lufta vi alle puster i blir renere.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Tilrettelegge for kollektiv transport mellom bydelene og i næringsområder.
- Vedta en ny og ambisiøs sykkelstrategi som gjør Stavanger til en av de beste sykkelbyene i Europa. Sykling skal være det enkleste alternativet til alle korte og mellomlange reiser. Alle sykkelveier skal være sammenhengende, godt merket og uten hindringer.
- Innføre fartsgrense på maksimalt 40 km/t på veier med blandet trafikk (sykkel og bil).
- Gjøre det å ha med seg sykkel på tog og buss gratis og enkelt.
- Bygge tørre og trygge sykkelparkeringsplasser ved alle kollektivknutepunkt.
- Innføre en rimelig bysykkelordning etter modell fra London.
- Arbeide for at alle busser i Stavanger skal bli elektrisk drevne.
- Innføre gratis nattbuss for ungdom.
- Gjøre Stavanger til en pådriver for at Rogaland kan bli et fylke med gratis kollektivtransport.

- Være pådriver for gjenåpning av Forus Stasjon, dobbeltspor til Egersund og en gjenåpning av Ålgård-banen.
- Utrede framtidens skinnegående kollektivsystem.
- Kreve at nye ferjer og passasjerbåter skal være basert på elektrisk drift eller andre utslippsfrie løsninger.
- Innføre vannbuss mellom byøyene.
- Si nei til Rogfast og støtte framtidens jernbaneløsninger mellom Stavanger, Bergen og Oslo.
- Bygge ut ladestasjoner i bydelene slik at elbil blir et reelt alternativ for alle.
- Kreve at alle nye parkeringsplasser blir klargjort for lading av el-biler.
- Elektrifisere kommunens bilpark.
- Innføre piggekkavgift som i Oslo og Bergen.
- Gi Stavanger Parkering ansvaret for å håndheve forbudet mot tomgangskjøring.

MENNESKET I STAVANGER

Vi tror på et fellesskap som gir oss den samhørigheten vi trenger. Vi tror på frihet og rom for individuelle valg. Vi tror på et mangfold av måter å bo på og omsorg tilpasset den enkeltes behov og ønsker. Som mennesker har vi alle ekstra behov i perioder. Enten når vi er barn, gamle og pleietrengende eller noen ganger også i vår beste alder. Vi tror på at alle med ekstra behov må få tilbud om oppfølging og hjelp på en verdig og respektfull måte.

Medmenneskelighet, samarbeid og solidaritet er grunnverdier, lokalsamfunnene må utvikles slik at disse verdiene styrkes. Vi vil gjøre sykehjemmene om til trivelige hjem hvor tillit, trivsel og respekt for beboerne står i høysetet. Pleierne skal rapportere mindre og heller ha mer tid til å skape sosiale settinger. Vi vil ikke sette bestemor «ut på anbud».

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Styrke helsesøstertjenesten som et åpent lavterskel tilbud for alle barn og unge.
- Opprettholde trykghetsavdelingen.
- Øke andelen faglært arbeidskraft ved sykehjemmene.
- Avvikle ABI-systemet (avtalebasert inntekt).
- Etablere flere dagsentre for demente.
- Redusere institusjonspreget på sykehjemmene for økt trivsel for både ansatte og beboere.
- Ta imot flere flyktninger enn Regjeringen legger opp til, og styrke oppfølgingen av dem.

- Tilby unge funksjonshemmede tilpasset oppfølging og egen bolig.
- Støtte et dugnadsbasert avlastingshus for aleneforeldre.
- Innføre et lavterskel arbeidstilbud for tiggere.
Dette kan både bli et sosialt sikkerhetsnett samt tilby veiledning til dem som ønsker å prøve seg i det vanlige arbeidsmarkedet.
- Støtte Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn og deres arbeid for dialog og toleranse mellom ulike grupper.
- Legge til rette for alternativ bokollektiv og storfamilieløsninger.
- Bygge studentboliger til behovet er dekket.
- Innføre økt kommunal kontroll over boligbyggingen
– hindre spekulasjon og satse på sosial boligbygging.
- Øke antallet behandlingsplasser innen rusomsorg.
Støtte alternative behandlingstilbud for å øke bredden.
- Frita pleie- og omsorgstjenester for konkurranseutsettelse.
- Legge til rette for mer frivillighet med samfunnsnyttige formål.
Dette vil spare kostnader, motarbeide ensomhet og depresjon, særlig blant unge.

KULTURMYLDRING

Vi tror på Stavanger som kulturby mot 2025 med følgende visjon:

Stavanger skal være en by med stor bredde, gode tilbud for alle aldersgrupper og et inspirerende miljø for den frie scenekunst. Barn og unge skal ha tilgang til et allsidig tilbud av kulturaktiviteter og det skal være plass for alle i kulturskolen. Stavanger skal bli en attraktiv by for kunstnere. Det skal være mulig å bo, jobbe, lære og utvikle seg i Stavanger. Gjennom gode støtteordninger skal det tilrettelegges for forutsigbarhet og lang levetid for kulturarrangement og festivaler.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Styrke kulturskolen, redusere ventelister og holde en lav pris. Kulturskolen skal være et tilbud til alle.
- Opprettholde og støtte et mangfold av kulturaktiviteter for ungdom.
- Støtte utviklingen av Bjergsted kulturpark og bidra til et rikt kulturtilbud til glede for byens befolkning.
- Være pådrivere for å dekke behovet for øvingslokaler og produksjonslokaler, spesielt for yngre og uetablerte kunstnere.
- Styrke studentenes kulturtilbud på Folken.
- Etablere flere bydelsbibliotek.
- Arrangere eller støtte seminarer, fagdager og møter for nettverksbygging - for kunstnere, arrangører, frivillige og næringslivet.

- Bidra til økt interesse for bærekraft i kulturfeltet ved å tilby veiledning om miljøfyrtårnsertifisering og miljøvennlig drift.
- Støtte et levende, fargerikt og attraktivt sentrum ved å benytte byens utearealer til kunstnerisk aktivitet og utendørs kunstutstillinger.

GLADE DYR

Vi tror på Stavanger som foregangsby for “glade dyr”, både kjæledyr og andre husdyr. Produksjonsdyr som blir behandlet godt gir høyere kvalitet. Det er både sunnere og mer etisk riktig å behandle dyrene med respekt. Dyrene har følelser.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Avvikle pelsnæringen lokalt og nasjonalt.
- Gi økonomisk støtte til organisasjoner som jobber med dyrevelferd slik at disse kan drifte mottak og omplaseringshjem for dyr som kommer i nød.
- Forby utleie av kommunale arealer til sirkus som holder ville og eksotiske dyr.
- Støtte økologisk og respektfullt dyrehold i matproduksjon.

MAT I BALANSE

Vi tror at Stavanger kan bli en foregangsby innen bærekraftig matproduksjon. Kortreist og giftfri mat bidrar positivt i klimaregnskapet, og selvforsyning av mat kan bli svært viktig for oss fremover. Vi vil ta gladmat-byen Stavanger til et nytt nivå. Det finnes mange muligheter til å kreativt utnytte byens områder til lokal matproduksjon, og derfor ønsker vi å tilrettelegge for småskaladyrking over hele byen. Vi ønsker også å bidra til konsum av mer bærekraftig mat i det offentlige ved å tilby mer økologisk, vegetarisk/vegansk og fairtrade mat.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Forby videre nedbygging av matjord, og ta vare på det bynære landbruket.
- Tilrettelegge for allmenn grønnsaksdyrking i parselhager, takhager, skolehager og boområder.
- Legge til rette for utdeling av overskuddsmatvarer fra butikker, kantiner og restauranter til folk som trenger det.
- Legge til rette for lokal matproduksjon gjennom andelsjordbruk og kolonihager.
- Plante frukttrær og bærbusker i byens parker, slik at frukt og bær blir tilgjengelige for alle.
- Fremme støtteordninger for lokale markeder og utsalgssteder, slik som bondens marked med gjennomføring av markedsdager i bydelene.
- Tilby større andel økologisk mat i barnehage, på skoler og offentlige kantiner.

- Innføre ukentlig kjøttfri dag i alle offentlige kantiner.
- Støtte informasjonskampanjer i skolen for vegansk/vegetarisk livsstil.

FOLKESTEMMEN

Vi tror på demokratiet og på folkets rett til innflytelse. Som representanter i kommunestyret vil vi tjene byens innbyggere. Vi tror på bruk av visjonsverksted hvor innbyggere og organisasjoner blir invitert med på kommunens planarbeid, dette skaper engasjement og aktivitet, og fremmer gode lokalmiljø. Vi vil styrke lokaldemokratiet ved å overføre flere avgjørelser til bydelsutvalgene.

Miljøpartiet De Grønne vil:

- Innføre prøveordning med direktevalg til bydelsutvalgene og gi disse større ansvar.
- Utvikle flere organiserte møtepunkter mellom innbyggere og folkevalgte, også i bydelene, etter modell av Politikertorget.
- Markedsføre og videreutvikle kommunens gode Varsle Om Feiltjeneste. Informasjon om hvordan kommunen følger opp saken bør være lett tilgjengelig underveis og i ettertid.
- Send alle politiske møter direkte på web-tv og arkivere dem på kommunens nettsider.
- Innføre kommunal stemmerettsalder til 16 år.
- Innføre en nettbasert oversikt over hvilke saker de enkelte politikerne i bystyret har fremmet.
- Lytte til de frivillige organisasjonene i byen, og fremme deres saker.
- Utrede ny kommunestruktur ut i fra helhetlig hensyn til lokalpolitikk, klima, jordvern og miljø.

BYSTYRELISTEN

KOMMUNEVALGET 2015

Miljøpartiet De Grønnes liste har seks kandidater med stemmetillegg

1	Torfinn Ingeborgrud	Universitetslektor
2	Michelle Helmersen Flagstad	Student
3	Susanne Heart	Gründer
4	Kjetil Endresen	Bibliotekfullmektig
5	Daria Maria Johnsen	Sosionom
6	Svein Skjæveland	Geodatakonsulent
7	Eva Berge	Prosjektleder
8	Snorre Skagseth	Student
9	Eline Vigre	Miljørådgiver
10	Terje Torkildsen	Artist/forfatter
11	Ann-Karin Både	Daglig leder
12	Otto Bjelland	Pensjonist
13	Benedicte Halvorsen	Museumsvert
14	Thomas Laudal	Førsteamanuensis
15	Andreas Nordang Uhre	Forsker
16	Marianne Berge	Landskapsarkitekt
17	Tor Finn Wersland	Telemontør
18	Nora Elida Svendsen Kvam	Elev
19	Sigurd Gramstad	Daglig leder
20	May-Lise Talgø	Miljørådgiver
21	Randi Johanne Olden	Arbeider
22	Gottfried Straube Fjeldså	Lærer
23	Kari Sutterud	Barnehagestyrer
24	Thomas Bendiksen	Prosjektleder
25	Ida Sørås Lægreid	Regnskapsfører
26	Wim Lekens	Geolog
27	Anna Hartmann	Student
28	Lars A. Tønnessen	Artist
29	Marianne Holter	Skuespiller
30	Øystein Lunde Ohna	Daglig leder
31	Janke Robberstad	Naturterapeut
32	Yohannes Kifle Russom	Systemutvikler
33	Guro Waksvik	Journalist
34	Sigbjørn Eskeland	Produksjonsmedarbeider
35	Ema Dumani	Avdelingsleder
36	Ove Braaten	Pensjonist

**TENK
NYTT
STEM
GRØNT**

miljøpartiet
de grønne

STAVANGER.MDG.NO